

RAPPORT: STADSINNOVATIONER GER POSITIV MILJÖPÅVERKAN

2020-03-26

Av: Redaktionen Hållbar stad

Naturvårdsverket har analyserat 60 olika projekt inom stadsinnovation som genomförts i Sverige. Resultatet visar att nya lösningar leder till positiva effekter som tystare gator, bättre livsmiljö, renare luft och minskad klimatpåverkan.

– Resultatet visar att det finns en rad olika effekter inom hållbarhet som har uppnåtts, både ekologiska, sociala och ekonomiska. Det är också glädjande att se att de slutförda projekten tydligt visar nyttan av pilot- och förstudier, säger Müge Apaydin-Jönsson, projektledare på Naturvårdsverket.

Med hjälp av stödet kunde olika organisationer ta sin lösning vidare, vilket har hjälpt dem att bygga kunskap. I slutrapporterna från de projekt som kan implementeras, lyfter flera att samspelet mellan olika aktörer var en nyckel till framgång. Några av de slutförda projekten har dessutom möjlighet att gå vidare till export.

Den vanligaste ekologiska effekten var en minskad energikonsumtion, som leder till minskad klimatpåverkan. Andra effekter var bättre luftkvalitet, ett minskat transportbehov, mindre buller och en minskad spridning av giftigt avfall. Resultaten av projekten visar att en snabbare omställning för att nå miljömålen är möjlig med innovationer.

Enligt rapporten blir det både enklare och billigare att introducera nya lösningarna på marknaden om man först genomfört ett innovationsprojekt. Att kunna söka bidrag har setts som en avgörande faktor för att lyckas och det är särskilt viktigt med ett stödsystem för de projekt som befinner sig i gränslandet mellan nyfikenhetsdriven forskning och marknadsnära forskning.

– Våra erfarenheter visar att nya lösningar behövs för att klara den ekologiska omställningen i städerna. Här har Naturvårdsverket en tydlig roll, säger Müge Apaydin-Jönsson.

Mognadsutvecklingen i projektet och finansiering är två faktorer som kan vara hinder för implementering. ”På ett generellt plan identifierade aktörerna avsaknaden av finansiering för implementering som det största hindret för en implementering av projektet”, står det i rapporten.

Några av de projekt som har gått vidare mot färdig implementering:

Mobilitetshus, ett garagehus som även tillgodoser parkering för alternativa transportmedel som till exempel cyklar. Mobilitetshus ska möjliggöra för andra resmönster där nya energilösningar tillgodoser framtidens elbilsflotta.

Illustration ur rapporten AI för plantolkning, Örebro kommun.

AI för plantolkning, artificiell intelligens som kan tolka och digitalisera detaljplaner. Projektet har utvecklat en AI-tjänst som läser in befintliga detaljplaner och extraherar alla bestämmelser, för att sedan tolka dem enligt Boverkets standard.

Anpassningen till Boverkets standard kommer ta mycket resurser i anspråk och omfattar digitaliseringen av 107 000 detaljplaner i Sverige. Projektet har därmed en avsevärd potential att effektivisera det arbetet.

Webbapplikation för stadsplanering och förvaltning som synliggör trädens värden. Genom en 3D-visualisering av träd i grön infrastruktur tillhandahålls en tjänst som ökar förädlings- och användargraden av träddata som stärker möjligheterna för kommunikation mellan ekologer och stadsplanerare. Det här ökar chanserna för att trädens värden och deras ekologiska krav lyfts fram i stadsbyggnadsprocessen.

Biofilter – en lösning för stadsnära dagvattenrening i kalla klimat. Bodens kommun har utvecklat innovativa sätt att leda bort dagvatten ur stadskärnan. Biofilter är växtbevuxna infiltrationsbäddar som renar dagvatten genom avskiljning av partikulära och till viss del lösta föroreningar med hjälp av ett filtermaterial samt av växter. I norr finns helt andra förutsättningar med lägre temperaturer, mer snö och längre vintrar vilket medför att biofiltret måste anpassas till ett kallt klimat för att vara en lämplig lösning. [Läs mer om projektet här \(Sveriges miljömåls hemsida\).](#)

Urban Layers – grönskande dagvattenlösning på liten yta. Ekologigruppen har tillsammans med MORF landskapsarkitektur och Tyréns utvecklat en naturbaserad lösning som tar hand om dagvatten på ett platseffektivt sätt, ökar stadens förutsättningar för biodiversitet och ger rum och värden för människan i staden. [Läs mer om Urban Layers.](#)

Stödet till stadsinnovationer är regeringens satsning på klimat och hållbara städer och har genomförts tillsammans med Boverket och Energimyndigheten.

Regeringsuppdraget omfattade 68 miljoner kronor som delades ut under åren 2016–2019 vilket innebär att det fanns ungefär 17 miljoner kronor tillgängligt årligen. Fem utlysningar har gjorts under hela perioden.

[Rapport: "Uppdrag om strategisk användning av spetstekniker och avancerade systemlösningar för hållbar stadsutveckling"](#)